

KONGSVINGER
KOMMUNE

Spørreundersøkelse om naturmangfold

Oppsummering av svar fra spørreundersøkelse om naturmangfold 2024

Foto: Kongsvinger kommune

Innhold

1 Bakgrunn for spørreundersøkelsen	3
2 Hva skal innspillene brukes til?.....	3
3 Metode.....	3
4 Inspillene	4
Hvem fikk vi innspill fra?	4
Inspill om egne tanker rundt natur	4
Inspill om bruk av natur	7
Inspill om naturområder	9
Inspill om folks opplevelse av trusler mot naturmangfold	11
Inspill om forslag til tiltak	12
5 Vurdering.....	13

1 Bakgrunn for spørreundersøkelsen

Kommunen lager en plan for naturmangfoldet i Kongsvinger. Naturmangfold inkluderer alle dyr og planter, landskapet og den underliggende geologien. Les mer om arbeidet med naturmangfold på [kommunens nettside](#).

I forbindelse med planarbeidet har kommunen hatt et samarbeid med en referansegruppe, som har bestått av interessenter blant annet miljøorganisasjoner, grunneierorganisasjoner, skogeierorganisasjoner, jeger- og fiskeforening osv. Det ble organisert et arbeidsmøte for denne gruppa 29.11.2023 hvor det kom en tydelig tilbakemelding til kommunen om at barn- og unge burde involveres i denne planen. Kommunen valgte derfor å involvere barn- og unge gjennom å lage en spørreundersøkelse. Dette er også gjort av andre kommuner i slikt planarbeid, blant annet Lørenskog kommune.

2 Hva skal innspillene brukes til?

Besvarelsene på spørreundersøkelsen er gjennomgått av arbeidsgruppa for plan for naturmangfold. Innspillene gir verdifull innsikt i noen av kommunens innbyggers tanker, kunnskap og bekymringer rundt natur.

Innspillene viser tydelig at nærnatur og tilgangen på natur og naturopplevelser i hverdagen er viktig for de som har svart. Dette er tatt med inn i arbeidet med plan for naturmangfold. Planen skal legge føringer for hvordan vi ivaretar naturverdiene i Kongsvinger framover. Ved å bruke disse innspillene kan kommunen lage en helhetlig og bærekraftig plan for naturmangfold som tar hensyn til både bevaring, rekreasjon og lokalsamfunnets engasjement.

3 Metode

For å å lage spørreundersøkelsen ble det brukt en app som heter ArcGIS survey 123 fra ESRI. Sørsmålene ble nøye utvalgt av arbeidsgruppa for naturmangfold, og det ble valgt å inkludere både åpne spørsmål med stor frihet til å svare, og spørsmål med svaralternativer. Spørsmålene var formulert med tanke på at målgruppen skulle være barn- og unge, helt fra barneskolealder og til videregående. Selv om målgruppene var barn og ungdommer ble alle aldersgrupper inkludert i undersøkelsen.

Det ble laget totalt 10 spørsmål til spørreundersøkelsen, og den ble publisert 22. mars 2024. Spørreundersøkelsen var åpen for besvarelser fram til oktober 2024. Spørreundersøkelsen ble publisert på kommunens nettside og facebook. Den ble også sendt ut til alle medlemmer av referansegruppa. I tillegg tok kommunen kontakt med barneskoler, ungdomskoler og videregående skoler for å oppfordre lærer til å ta spørreundersøkelsen inn i undervisningen slik at flest mulig barn og unge skulle svare.

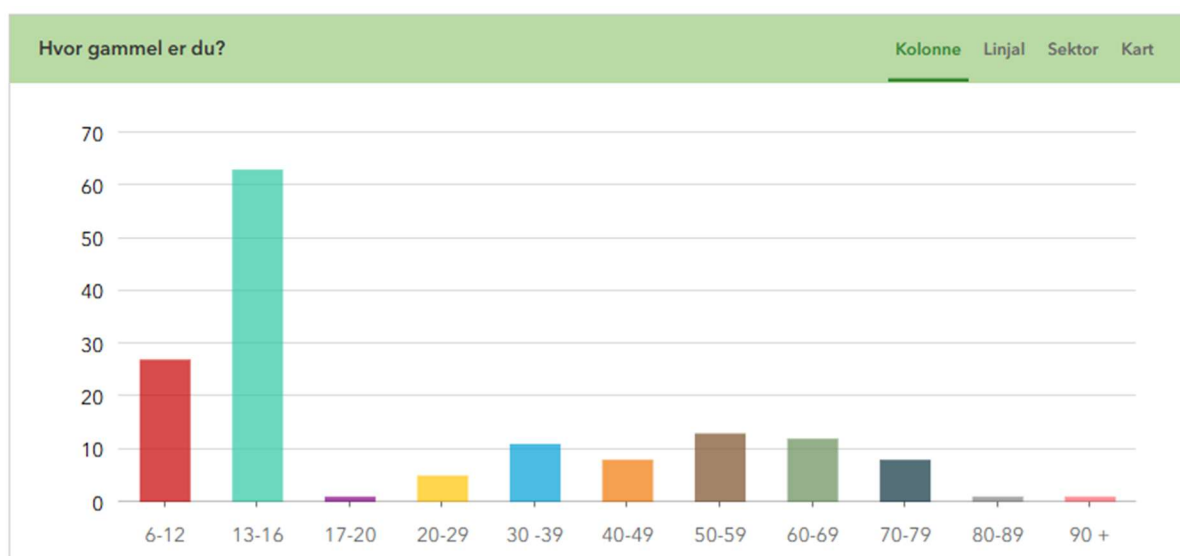
Det er brukt kunstig intelligens i oppsummering av noen av svarene.

4 Inspillene

I denne rapporten har vi tatt utgangspunkt i de innspillene vi fikk de månedene som spørreundersøkelsen var aktiv. Det kom totalt 150 svar på spørreundersøkelsen.

Hvem fikk vi innspill fra?

Vi fikk flest innspill fra barn- og ungdom i alderen 13-16 år. Hele 42% av alle svarene er fra barn- og ungdom i denne aldersgruppen. Dette er barn og ungdom som går på ungdomsskole i Kongsvinger kommune. Deretter fikk vi mange svar fra barn i alderen 6-12 år, som tilsvarer barneskolealder. Deres svarandel utgjør 18%. Alderen 17-20 (videregående skolealder) har vi ikke fått mange svar fra, kun 0,67%. Det var et sterkt ønske fra kommunen å få mange svar fra denne aldersgruppen, så her kunne det ha blitt gjort en bedre innsats. Vi har derimot fått en del svar fra voksne i alderen 20-90+, noe som utgjør 39 % av svarene.

Figur 1. Aldersfordeling på deltakere.

Inspill om egne tanker rundt natur

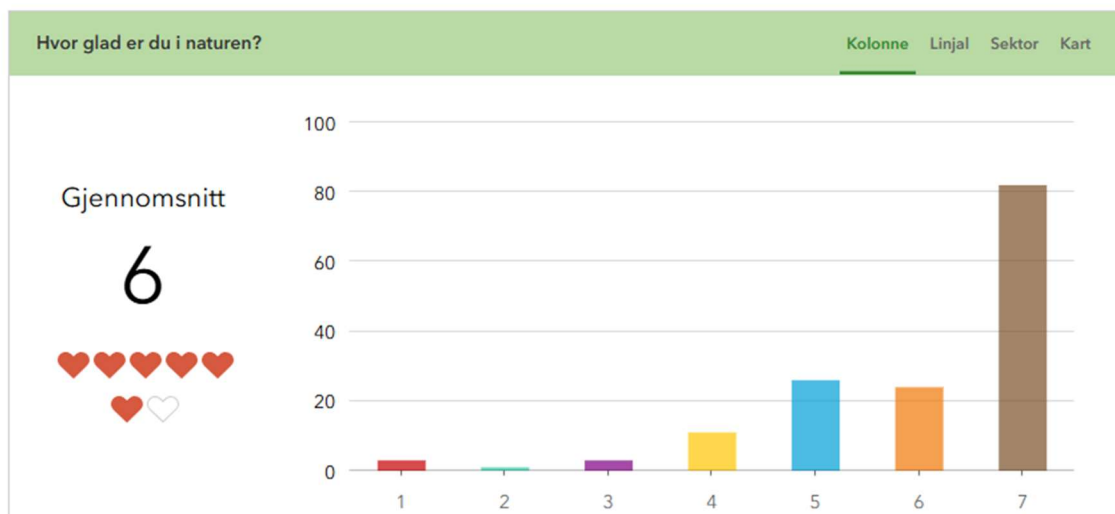
Det ble stilt tre spørsmål om folks egne tanker rundt natur:

1. Er du glad i naturen?
2. Hva slags natur er viktigst for deg i Kongsvinger?
3. Hva er natur?
4. Synes du naturen i Kongsvinger blir tatt godt var på?

Spørsmål 1,2 og 4 hadde forhåndsdefinerte alternativer som skulle besvares, mens spørsmål 3 var et åpent spørsmål. Det var ønskelig å beholde spørsmål 2 som et åpent spørsmål for å gi folk frihet til å besvare spørsmålene ut ifra egne tanker.

Hvor glad er du i naturen?

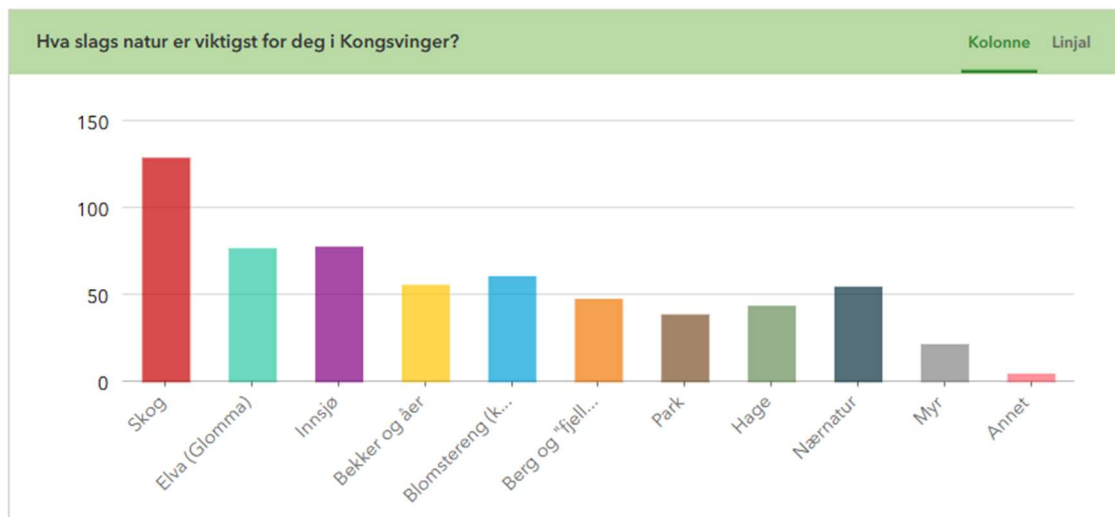
Figur 2 viser at de som har besvart generelt er veldig glad i naturen, med et gjennomsnitt på 6 av 7 hjerter. Hele 55 % av besvarelsene har gitt 7 hjerter på dette spørsmålet.

Figur 2. Resultat for spørsmål om «hvor glad er du i naturen?».

Hva slags natur er viktigst for deg i Kongsvinger?

I spørsmålet om «hva slags natur som er viktigst for deg i Kongsvinger» hadde man mulighet til å huke av på opptil 5 alternativer. Resultatene viser at de aller fleste har svart skog, hele 86%. Det er også mange som har svart Glomma og innsjøene henholdsvis 51 og 52%. Blomstereng er det også mange som har trukke fram som viktig natur, med 41 % av svarene.

Figur 3. Besvarelsene til spørsmålet «Hva slags natur er viktigst for deg i Kongsvinger?»

Hva er natur?

«Hva er natur?» ble stilt som et åpent og filosofisk spørsmål av nysgjerrighet for hva folk tenker om dette. Det er brukt kunstig intelligens (copilot) til å gjøre en oppsummering av svarene vi fikk

på dette spørsmålet. En analyse av hovedtemaene i besvarelsene på dette spørsmålet er oppsummert under:

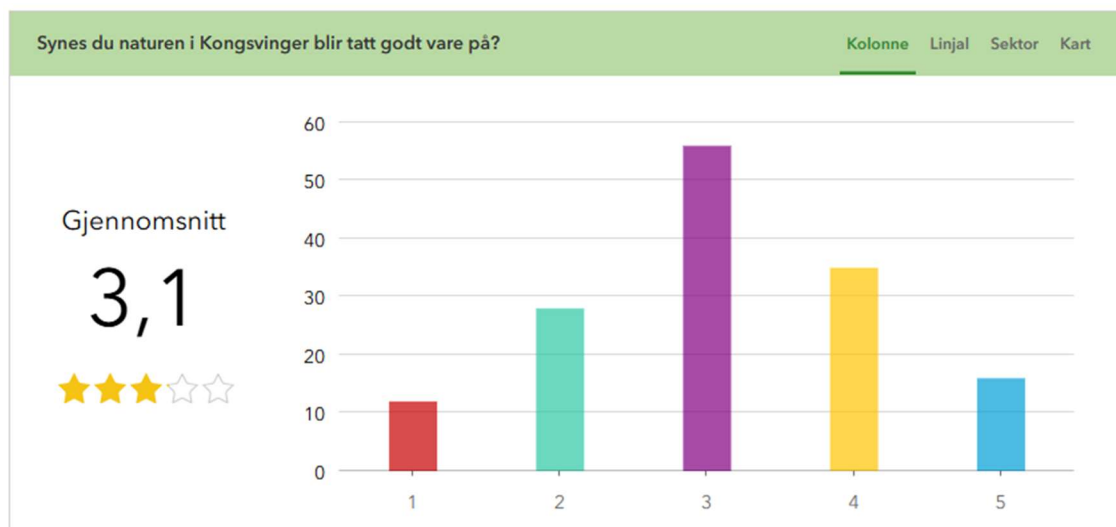
1. **Definisjon av natur:**
 - Natur beskrives som noe som ikke er kunstig eller menneskeskapt. Det inkluderer alt som er grønt, levende, friskt og herlig.
 - Naturen gir en følelse av frihet, inspirasjon og glede.
2. **Elementer i naturen:**
 - Besvarelsene nevner spesifikke elementer som fuglekvitter, ekorn, rådyr, elg, bær, sopp, og muligheter for å mate dyr som fugler og ekorn.
 - Det inkluderer også aktiviteter som telting og bruk av hengekøye.
3. **Naturens egenskaper:**
 - Naturen beskrives som dynamisk, tilpasningsdyktig, dyrebart og uerstattelig.
 - Den er fri for kunstige lys, støy og store bygg/veier.
4. **Typer av naturområder:**
 - Grøntområder, jordbruk, strender, fjellområder, vannområder, urørt skog, og friluftsområder uten fastboende.
 - Skog, fjell, vann, våtmarker, grassletter, og kulturmark.
5. **Miljø og økosystemer:**
 - Besvarelsene fremhever viktigheten av miljøer urørt av mennesker og velfungerende, uberørte økosystemer.
 - Det nevnes også biologisk mangfold og genetisk variasjon.
6. **Personlige opplevelser og følelser:**
 - Naturen gir frisk luft, frihet, og muligheter for rekreasjon og opplevelser.
 - Den er et fristed og et sted for avslapning og personlig utfoldelse.
7. **Naturens betydning for livet:**
 - Naturen er livsviktig for mennesker og dyr, og den gir ressurser til samfunnet både fysisk og psykisk.
 - Den er en kilde til liv og oksygen, og et sted der dyr kan gjemme seg.

Disse temaene og besvarelsene viser en bred forståelse og verdsettelse av naturen blant respondentene, med fokus på både dens fysiske elementer og dens emosjonelle og praktiske betydning. Kunstig intelligens har laget denne analysen av teksten og svarene passer godt med arbeidsgruppas egne vurderinger av tilbakemeldingene.

Disse svarene som er gitt av kunstig intelligens stemmer godt overens med arbeidsgruppas oppfatning av besvarelsene.

Synes du naturen i Kongsvinger blir tatt godt vare på?

På dette spørsmålet var det mulighet å gi en rangering på 1-5 stjerner, hvor 5 stjerner betyr at naturen blir tatt godt vare på.

Figur 4. Besvarelsene til spørsmålet «Synes du naturen i Kongsvinger blir godt tatt vare på?».

Inspill om bruk av natur

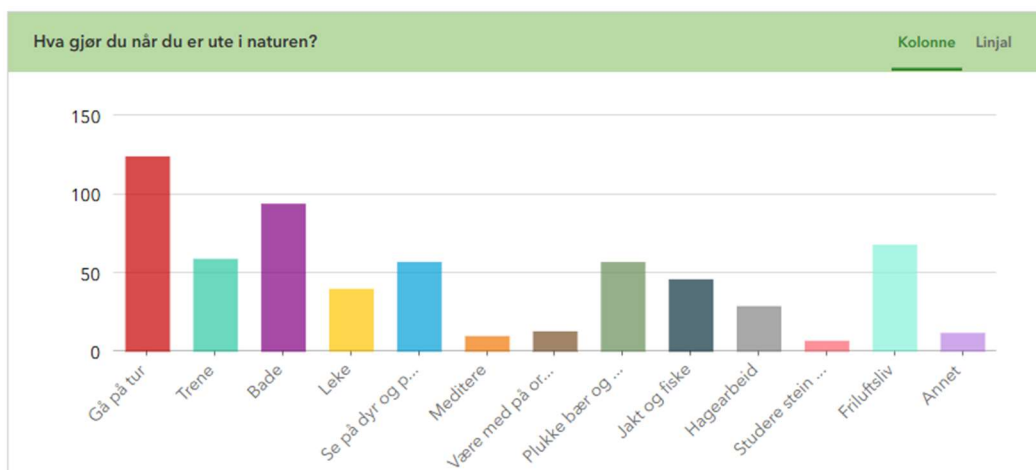
Det ble stilt 2 spørsmål om folks bruk av naturen. Begge spørsmålene hadde forhåndsdefinerte svaralternativer.

1. Hva gjør du når du er ut i naturen?
2. Hvor ofte er du ute i naturen?

Hva gjør du når du er ute i naturen?

Kommunen var nysgjerrig på å vite mer om hva folk gjør når de er ute i naturen. Spørsmålet hadde svaralternativer, og det var mulig å huke av på inntil 5 alternativer.

Figur 5 viser at de fleste svarer at de bruker naturen til å gå på tur. Hele 83 % av alle respondentene har huket av på dette alternativet. Det er også veldig mange som har huket av på bading, 63%. Trene, se på dyr og planter, jakt og fiske og leke er også populære aktiviteter i naturen.

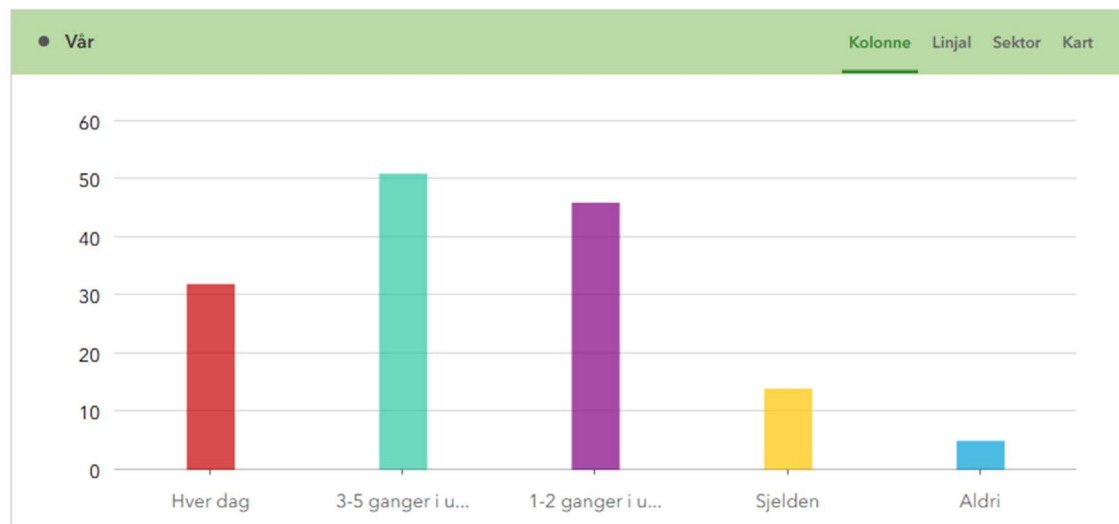
Figur 5. Besvarelsene til spørsmålet «Hva gjør du når du er ute i naturen?».

Hvor ofte er du ute i naturen?

Det ble også stilt et spørsmål om «hvor ofte er du ute i naturen?». Her var det mulig å huke av på svaralternativer i forhold til årstid.

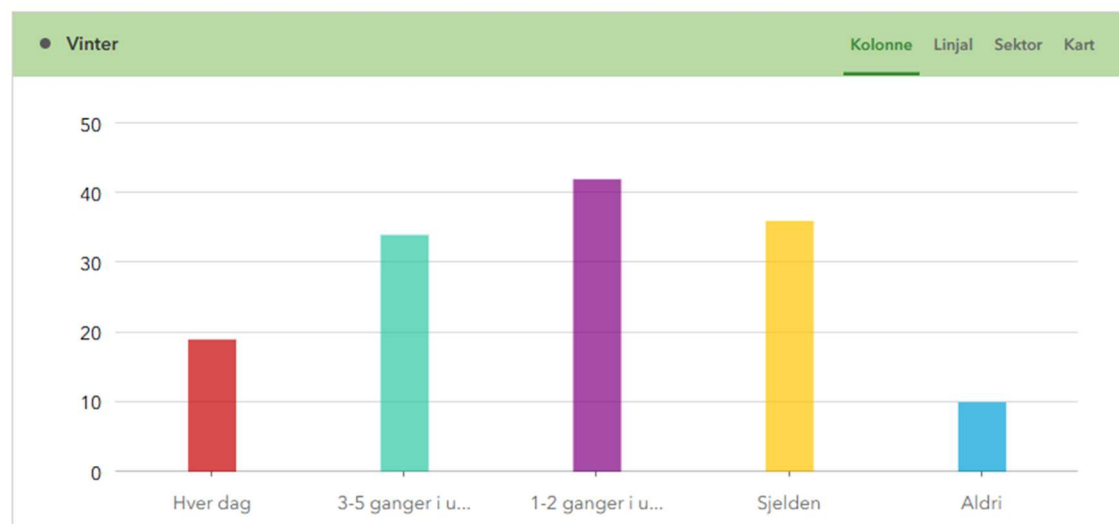
Figur 6 viser besvarelsene for årstiden vår. Den viser at de fleste er ute i naturen enten 3-5 ganger i uka (34%) eller 1-2 ganger i uka (31%) på denne årstiden.

Hvor ofte er du ute i naturen?

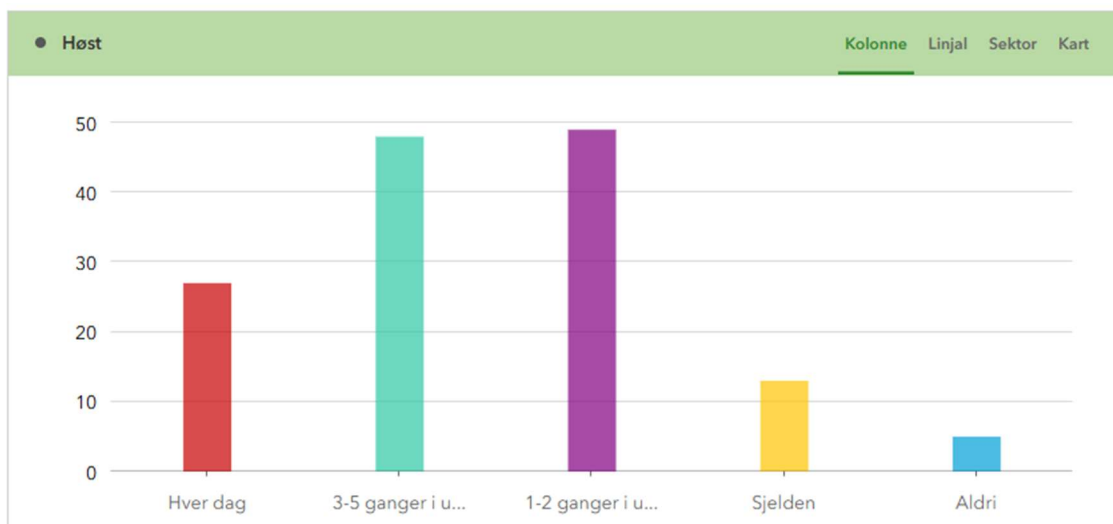
Figur 6. Besvarelsene til spørsmålet «Hvor ofte er du ute i naturen - vår?».

Figur 7 viser besvarelsene for årstiden vinter. Den viser at de fleste er ute i naturen enten 1-2 ganger i uka (28%) på denne årstiden. Men det også ganske mange som er sjelden ute i naturen på vinteren (24%).

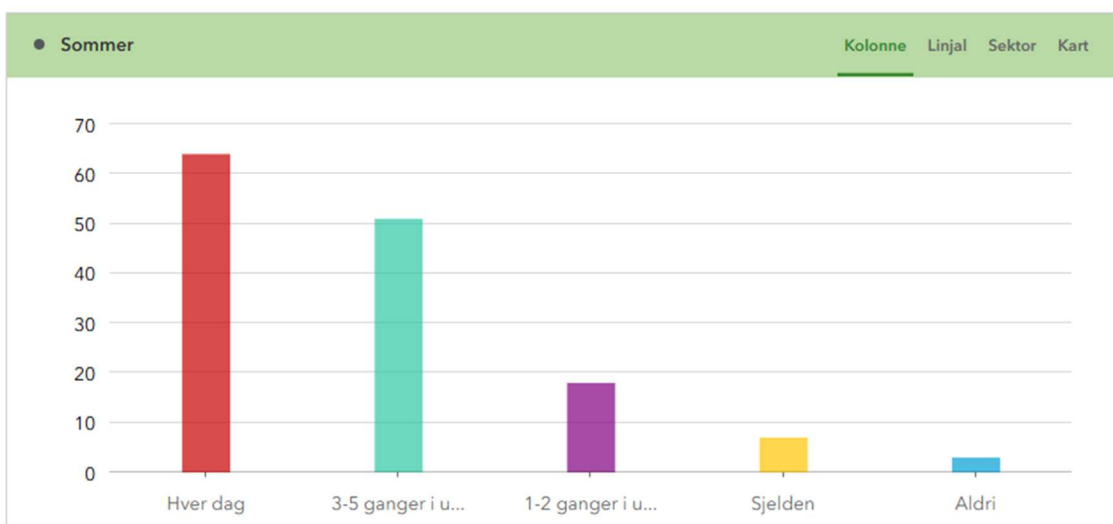
Figur 7. Besvarelsene til spørsmålet «Hvor ofte er du ute i naturen - vinter?».

Figur 8 viser besvarelsene for årstiden høst. Den viser at de fleste er ute i naturen enten 1-2 ganger i uka (33%) på denne årstiden. Men det også ganske mange som er ute i naturen 3-5 dager i uka på høsten (33%).

Figur 8. Besvarelsene til spørsmålet «Hvor ofte er du ute i naturen - høst?».

Figur 9 viser besvarelsene for årstiden sommer. Den viser at de fleste er ute i naturen hver dag (43%) på denne årstiden. Det er også ganske mange som er ute i naturen 3-5 dager i uka på sommeren (34%).

Figur 9. Besvarelsene til spørsmålet «Hvor ofte er du ute i naturen - sommer?».

Inspill om naturområder

Kjenner du til natur som er viktig for deg som kommunen bør vite om?

Spørsmålet «Kjenner du til natur som er viktig for deg som kommunen bør vite om?» ble stilt og kommunen fikk mange svar. Spørsmålet var et åpent spørsmål og tilbakemeldingene kom i tekstformat. Det er brukt kunstig intelligens (copilot) til å gjøre en oppsummering av svarene vi fikk på dette spørsmålet. En analyse av hovedtemaene i besvarelsene på dette spørsmålet er oppsummert under:

1. Spesifikke naturområder:

- **Finnskogen:** Et stort skogsområde kjent for sitt rike dyreliv og kulturhistorie.

- **Glomma ved Tråstadskansen:** En sti langs elven med vakre liljekonvallenger og små strender fra Gjemselund til Gråsand.
- **Sykehuskogen:** Et område med rikt fugleliv og ekorn, viktig for daglig rekreasjon og opplevelser.
- **Bjønnmyra:** Et våtmarksområde som er i ferd med å gro igjen, viktig for ender og barndomsminner.
- **Bæreia:** Et populært bade- og rekreasjonsområde.
- **Holtberget:** Gammelskog med variert struktur og artssammensetning, viktig for fugler og insekter.
- **Vardåsenområdet:** Et annet viktig naturområde nevnt sammen med Bjønnmyra og Bæreia.
- **Strandpromenaden:** Området langs vannet som er viktig for rekreasjon.
- **Liermoen:** Område med stier og sykkelveier.
- **Åfloen:** En badeplass med frosker og rompetroll.
- **Varaldskogen:** Et skogsområde nevnt sammen med Bjønnmyra og Bæreia.
- **Kongsvinger festning:** Området rundt festningen, inkludert salamanderdammen.
- **Lystadtjennet:** Et område kjent for rumpetroll egg.
- **Åa:** En elv hvor det ofte er fossefall om vinteren.
- **Breisletta:** Et område kjent for gjeddefiske.
- **Skogen bak KUSK:** Et område som tidligere var et utvidet undervisningsrom for elever.
- **Galtebu:** Et sted i en skog nær Roverud/Berger med en gapahuk.
- **Lundersæter**
- **Rauhella:** Et område med hester i stall.
- **Eventyrstien:** Et område med en bekk som påvirker floraen og faunaen.
- **Øyermoen**
- **Grønnfloa på Kolemo:** Et område med frosker.
- **Granli og Åbogen:** Områder med dammer hvor det er registrert yngling av storsalamander.
- **Roverud skole:** Området rundt skolen med vipper på jordene.
- **Puttara:**
- **Nesberget og Kvernberget:**

Disse områdene viser en bred forståelse og verdsettelse av ulike naturområder i Kongsvinger, med fokus på deres unike egenskaper og betydning for rekreasjon, biologisk mangfold og personlige opplevelser. I tillegg så nevnes det flere setninger om **betydningen av naturområder** generelt:

- Naturområder gir muligheter for rekreasjon, som bading, fiske, og jakt.
- De er viktige for biologisk mangfold, inkludert spesifikke arter som storsalamander og hubro.
- Naturområder som Bjønnmyra og Sykehuskogen er viktige for barndomsminner og daglig rekreasjon.

Det er også mange respondenter som nevner personlige opplevelser og tilknytning til spesifikke naturområder og viktigheten av nærnatur og muligheten til å oppleve naturen i hverdagen uten å måtte reise langt.

Disse svarene som er gitt av kunstig intelligens stemmer godt overens med arbeidsgruppas oppfatning av besvarelsene.

Innspill om folks opplevelse av trusler mot naturmangfold

Kjenner du til noe som kan ødelegge naturen i Kongsvinger?

Det ble stilt ett spørsmål om folks opplevelse av trusler mot naturmangfoldet. Spørsmålet var et åpent spørsmål og tilbakemeldingene kom i tekstformat. Det er brukt kunstig intelligens (copilot) til å gjøre en oppsummering av svarene vi fikk på dette spørsmålet. En analyse av hovedtemaene i besvarelsene på dette spørsmålet er oppsummert under:

1. **Utbygging og infrastruktur:**
 - Kraftutbygging, industri, boligbygging, og bygging av motorveier og veier.
 - Spesifikke prosjekter som hotell i byparken, sykehusutbygging, og utbygging av skoler.
 - Hyttebygging rundt vann og innsjøer, og generell utbygging i naturområder.
2. **Skogsdrift og hogst:**
 - Intensiv hogst av skog, flathogst, og bruk av skogsmaskiner.
 - Dårlig opprydding etter skogsdrift og kjøreskader fra skogsmaskiner.
 - Hogst i gammelskog og uansvarlig skogsdrift.
3. **Forurensning og forsøpling:**
 - Søppel og forsøpling i naturen, inkludert plast, metaller, og søppel fra biler.
 - Forurensning fra fabrikker og industri, inkludert røyk og utslipp.
 - Spesifikke eksempler som forsøpling på Bæreia og bilvrak som lekker olje og drivstoff.
4. **Vindmøller og energiprojekter:**
 - Bygging av vindmøller og vindturbiner.
 - Bekymringer om vedlikehold av naturen rundt vindmølleparker.
5. **Arealendringer og dårlig planlegging:**
 - Arealendringer som påvirker grøntområder og naturområder.
 - Dårlig planlegging av prosjekter som påvirker naturmangfoldet.
 - Eksempler som nedbygging av sykehuskogen og byparken, og utbygging i Bæreiaområdet.
6. **Invasive arter og økologiske trusler:**
 - Invasive fremmedarter som kanadagullris, kjempespringfrø og lupiner.
 - Fragmentering av leveområder og tap av biologisk mangfold.
7. **Menneskelig aktivitet og grådighet:**
 - Grådighet og kapitalisme som drivkrefter bak ødeleggelse av naturen.
 - Menneskelig aktivitet som forsøpling, ulv, og generell uansvarlighet i naturen.
8. **Spesifikke eksempler og bekymringer:**
 - Bjønnmyra som gror igjen og mister sitt økologiske mangfold.
 - Bilvrak og skrotbiler som forurensner miljøet.
 - Brunsnegler og andre skadedyr som påvirker naturen negativt.

Disse temaene viser en bred bekymring for hvordan ulike former for utbygging, forurensning, og menneskelig aktivitet kan skade og ødelegge naturen. Det er også en sterk vektlegging på behovet for bedre planlegging og vedlikehold for å bevare naturen.

Disse svarene som er gitt av kunstig intelligens stemmer godt overens med arbeidsgruppas oppfatning av besvarelsene.

Inspill om forslag til tiltak

Har du forslag til noe som bør gjøres for å ta bedre vare på naturen i Kongsvinger?

Det ble stilt et spørsmål hvor kommunen ønsket innspill på tiltak. Spørsmålet var et åpent spørsmål og det kom mange tilbakemeldingene kom i tekstformat. Det er brukt kunstig intelligens (copilot) til å gjøre en oppsummering av svarene vi fikk på dette spørsmålet. En analyse av hovedtemaene i besvarelsene på dette spørsmålet er oppsummert under:

1. **Arealnøytralitet og fortetting:**
 - Innføre arealnøytralitet for å unngå utbygging i nye områder.
 - Fortette "grå" områder i stedet for å bygge ut nye naturområder.
2. **Vedlikehold og tilsyn:**
 - Jevnlig tilsyn og flere søppelkasser for å redusere forsøpling.
 - Oppgradere og vedlikeholde eksisterende naturområder.
 - Fjerne døde trær og planter, og åpne opp tette skogsområder.
3. **Informasjon og bevisstgjøring:**
 - Mer informasjon om positiv bruk av naturen, inkludert tips om nærnatur og organiserte aktiviteter.
 - Skilt over skogens planter, fugler og dyr for å øke kunnskapen og interessen for naturen.
4. **Beplantning og restaurering:**
 - Fortsette beplantning ved hogstområder og passe på å plante igjen etter flatehogst.
 - Naturrestaurering for å forbedre økosystemtjenester og øke naturmangfoldet.
5. **Regulering og politikk:**
 - Strengere regler for spredt bebyggelse og arealpolitikk.
 - Forby unødvendig bygging i byen og legge trafikken til Sverige i tunnel eller med støyskjerming.
 - Restriktiv holdning til bygging av vindmøller og flere skogsbilveger.
6. **Vern og beskyttelse:**
 - Verne mer skog og myr, og begrense nye driftsveger i skogbruket.
 - Kartlegge områder og arter med høy betydning for naturen og ivareta dem.
 - Utvidelse av vernede områder, spesielt gammelskog og våtmark.
7. **Søppelhåndtering:**
 - Flere søppelkasser ved krakker og sittedoner, og kampanjer for å oppmuntre til panning av flasker og plukking av søppel.
 - Vårrengjøring og dugnader for å rydde opp offentlige turstier og badeplasser.
8. **Redusere hogst og utbygging:**
 - Regulere hogst av skog til ikke å hogge i hekketiden for fuglene og ikke forstyrre elg, rådyr og andre dyr i perioder for fødsel.
 - Slutte å hogge ned all skog og redusere bygging i naturområder.
9. **Tilrettelegging og tilgjengelighet:**
 - Tilrettelegge for at alle kan benytte de viktigste naturområdene.
 - Etablere flere parker og vedlikeholde stier og turnettverk gjennom og rundt byen.

10. Økonomisk støtte og oppmuntring:

- Økonomisk støtte og oppmuntring til mer beitebruk og riktig beitebruk.
- Tilskudd til de som jobber for å ta vare på naturen.

Disse temaene viser en bred forståelse av nødvendige tiltak for å bevare og forbedre naturen i Kongsvinger, med fokus på vedlikehold, regulering, bevisstgjøring og tilrettelegging.

Disse svarene som er gitt av kunstig intelligens stemmer godt overens med arbeidsgruppas oppfatning av besvarelsene.

5 Vurdering

Kommunen har i denne undersøkelsen kartlagt respondentenes egne tanker rundt natur og bruk av natur, og samtidig etterspurt informasjon om konkrete naturområder som er viktige for folk, folks opplevelse av trusler mot naturen og forslag til tiltak.

Det er flest barn og unge i alderen 6-20 år som har svart på undersøkelsen (61%), men det er også en del i alderen 20-90+ (39%).

Innspillene kommunen har fått viser tydelig at nærnatur og tilgangen på natur og naturopplevelser i hverdagen er viktig for de som har besvart. Viktigheten av nærnatur og muligheten til å oppleve naturen i hverdagen uten å måtte reise langt, kommer tydelig fram. I tillegg til konkrete eksempler er det også gitt innspill på personlige opplevelser og følelser. Betydningen av naturområder generelt og naturens betydning for livet. Det trekkes fram flere naturområder som er viktige for respondentene blant annet Finnskogen, Glomma/Tråstadskansen og sykehusskogen.

Respondentenes opplevelse av trusler mot naturmangfold viser at det er en bred bekymring for hvordan ulike former for utbygging, forurensning, og menneskelig aktivitet kan skade og ødelegge naturen. Det er også en sterk vektlegging på behovet for bedre planlegging og vedlikehold for å bevare naturen.

Det er en bred forståelse blant respondenten av nødvendige tiltak for å bevare og forbedre naturen i Kongsvinger, med fokus på vedlikehold, regulering, bevisstgjøring og tilrettelegging

Alle disse innspillene tar kommunen med seg videre i arbeidet med naturmangfoldsplanen. I natumangfoldsplanen har temaet nærnatur fått et stort fokus.